

تشخیص زودهنگام بیماری انسداد عروق قلبی ممکن شد

محققان ایرانی با تحقیقات خود نشان دادند که امکان شناسایی افراد با ریسک بالاتر برای بروز بیماری انسداد عروق قلبی قبل از بروز علائم بالینی وجود دارد.

محققان ایرانی با تحقیقات خود نشان دادند که امکان شناسایی افراد با ریسک بالاتر برای بروز بیماری انسداد عروق قلبی قبل از بروز علائم بالینی وجود دارد. دکتر محسن فتح زاده، پژوهشگر برتر در بیست و یکمین جشنواره علمی پزشکی رازی در گفتگو با [خبرنگار مهر](#) اظهار داشت: در حال حاضر بیماریهای قلبی و عروقی مهمترین عامل مرگ و میر هستند و یکی از شایع ترین بیماری های مزمن به شمار می رود که باعث ناتوانی های عمده در فعالیت های طبیعی افراد شده و طول عمر را کاهش می دهد. وی افزود: مهمترین دلیل برای بیمار شدن عروق بدن، آسیب دیدن سطح پوششی دیواره عروق و تجمع چربی از نوع کلسترول در دیواره رگ هاست که این فرایند آترواسکلروز یا تصلب شرائین نامیده می شود؛ این فرایند طی سالیان طولانی و به تدریج، پیشرفت می کند و در این فاصله زمانی طولانی هیچ نشانه ای از بیمار بودن رگ ها در فرد مشاهده نمی شود و افراد شکایت خاصی ندارند تا زمانی که به دلیل مسدود شدن رگ ها و اختلال در خون رسانی به اندام های حیاتی نظیر قلب یا مغز، بیماری های ایسکمیک قلب و مغز و سکنه های قلبی و یا مغزی نمایان شوند. وی تاکید کرد: نکته مهم در مورد بیماری تصلب شرائین این است که کنترل بیماری هایی نظیر دیابت، پر فشاری خون و چاقی و همچنین پرهیز از رفتارهای پر خطر نظیر مصرف دخانیات اعم از سیگار و قلیان و مواد مخدر و داشتن فعالیت ورزشی مناسب تا حدود بسیار زیادی می تواند از بروز این بیماری ها جلوگیری کند و مرگ و میر ناشی از این بیمارها را کاهش دهد.

فتح زاده خاطر نشان کرد: همانطور که از نام تصلب شرائین پیدا است احتمالاً این بیماری از سالیان دور شناخته شده بوده و سن بالا به عنوان یک عامل مهم در بروز این بیماری شناخته شده است. وی ادامه داد: لیکن موارد زیادی در میان بیماران مبتلا به آترواسکلروز و سکنه های قلبی مشاهده می شود که افراد در سنین بسیار پایین به عوارض این بیماری مبتلا می شوند. این حالت به عنوان بیماری آترواسکلروز زودرس شناخته می شود و می تواند به دلیل ساز و کارهای پیولوژی در گروه های جمعیتی خاصی شیوع قابل توجهی پیدا کند. به گفته وی، این فرم زودرس از بیماری آترواسکلروز در قیاس با فرم دیررس، زمینه ژنتیکی نفوذپذیرتری دارد و افراد مبتلا که سکنه قلبی را در سنین پایین بروز می دهند، الگوی توارث بیماری را نسل به نسل داشته و بیماری به صورت ارثی در شجره نامه آنها متجلی می شود.

وی ادامه داد: در چنین شرایطی بسیار محتمل است که تعداد زیادی از اعضای یک فامیل به این بیماری در سنین پایین مبتلا شوند. محدوده سنی که در این مورد ملاک تشخیص متخصصان پزشکی است سن بروز کمتر از ۵۵ سال برای آقایان و کمتر از ۶۵ سال برای خانم ها است.

این پژوهشگر برتر اظهار داشت: در این قبیل موارد، وجود یک عامل ژنتیکی با اثر بارز محتمل بنظر می رسد؛ تا کنون تحقیقات زیادی برای شناسایی ژن های دخیل در خطر ابتلا به بیماری آترواسکلروز (چه زودرس و یا دیررس) انجام شده و ژن های زیادی نیز شناخته شده اند که در همین زمینه می توان به ژن هایی اشاره کرد که در سوخت و ساز چربی و پاسخ التهابی سیستم هورمونی-عصبی و ایمنی نقش دارند اشاره کرد.

فتح زاده با بیان اینکه جهش های ژنتیکی و تغییراتی که به دنبال آن در این محصولات ژنی صورت می گیرد و باعث می شود که سطح چربی های خون و شاخصهای التهابی بسیار بالا رفته و تغییرات آترواسکلروز در رگ های بدن با سرعت و شدت بسیار زیادی پیشرفت کند، گفت: همچنین در سنین بسیار پایین و حتی در زمان طفولیت یا در سنین نوجوانی فرد مبتلا دچار حملات قلبی یا مغزی بشود.

وی افزود: در این مطالعات که در کشور های مختلف و در جمعیت های گوناگون انجام شده مشخص شده است که ژن های بسیار متنوعی می توانند در بروز این بیماری ها دخالت داشته باشند.

وی با بیان اینکه این جهش های ژنتیکی در جمعیت های مختلف متفاوت است، گفت: با این وجود در مواردی خانواده های دارای اعضای مبتلا، جهش های نادر (با فراوانی کم) منحصر به همان زیر-جمعیت و یا خانواده را دارا هستند.

فتح زاده خاطر نشان کرد: از این رو انجام تحقیقاتی که محدود به گروه های جمعیتی خاص و یا خانواده های شناخته شده باشد می تواند زمینه شناخت ساز و کار بیماری و مکانیسم سوخت و ساز (و یا متابولیسم) بدن که پایه شکل گیری انسداد در رگهاست را فراهم آورد.

به گفته وی، همچنین انجام این تحقیقات می تواند بالقوه امکان شناسایی افراد در ریسک بالاتر برای بروز انسداد عروق قلبی را قبل از بروز علائم بالینی میسر سازد.

فتح زاده عنوان کرد: در یک نمونه از این مطالعات که با همکاری مشترک محققین ایرانی و بین المللی از دانشگاه علوم پزشکی شیراز و دانشگاه علوم پزشکی تهران و دانشگاه ییل آمریکا انجام شد، بررسی کامل بالینی بر روی تعدادی از افراد ساکن در یکی از مناطق روستایی در جنوب ایران صورت گرفت.

وی در خصوص این پژوهش اظهار کرد: در این پژوهش افراد شرکت کننده در مطالعه از ۳ خانواده مرتبط با هم انتخاب شده بودند و شجره نامه چند نسل از اعضای مبتلای این خانواده ها که در حدود سنین ۴۰ تا ۵۰ سالگی به دیابت، چاقی شکمی، پرفشاری خون و افزایش چربی های خون مبتلا شده بودند تهیه شد.

فتح زاده با بیان اینکه در این افراد سابقه بیماری زودرس عروق کرونر قلب نیز وجود داشت، ادامه داد: با استفاده از روش های ژنتیکی، جهش ژنی خاصی در افراد مبتلا شناسایی شد که منجر به تغییرات متابولیسمی از جمله افزایش تری گلیسیرید خون (نوعی از چربی) و قند می شود.

وی افزود: در این تحقیق، به علاوه به بروز همزمان اختلالات متابولیسمی و قلبی و عروقی در بیماران توجه شد که این موضوع بستری برای مطالعات تکمیلی شد و ژن مربوطه به عنوان ژنی دخیل در سندروم متابولیک معرفی شدند. ریسک بروز حملات قلبی در بیماران سندروم متابولیک به شدت افزایش می یابد.

به گفته وی، هر چند بروز همزمان عوامل خطر بیماری های قلبی و عروقی یعنی چاقی، پرفشاری خون، دیابت، اختلال چربی خون و مقاومت به انسولین تحت عنوان سندرم متابولیک سالیان پیش مورد توجه پزشکان بوده با این همه خاستگاه ژنتیکی سندروم متابولیک نیز موضوع تحقیقات گسترده ای شده است.

وی گفت: انگیزه برای یافتن این ژنها با هدف شناخت نحوه بر همکنش تک تک عوامل خطر ساز با یکدیگر و شکل گیری سندروم متابولیک برمی گردد تا بدین وسیله بتوان به راهکارهای درمانی موثرتری دست بیابیم.

فتح زاده با اشاره به دیگر نتیجه های این تحقیق افزود: از نکات برجسته ای که در این مطالعه می توانیم به آن اشاره کنیم این است که انتخاب نمونه های مورد مطالعه بر اساس الگوی وراثتی بیماری در شجره نامه افراد بوده و قبل از هر اقدامی شجره نامه بیماران به طور دقیق مورد بررسی قرار گرفته است و از این نظر روش اتخاذ شده در این تحقیق می تواند الگوی مناسبی برای مطالعات بیماری های ژنتیکی باشد که در آنها سابقه فامیلی وجود دارد.

وی عنوان کرد: شناسایی ژن های معیوب در افراد مبتلا به بیماری مزمن و شایع مانند بیماری های قلبی و عروقی و یا سرطان، قادر است در تکوین روشهای درمانی، کشف داروهای جدیدتر و اقدامات پیشگیرانه بسیار موثر باشد.